

Diarienummer: M2022/01470

Regeringskansliet

Miljödepartementet

EU-kommissionens förslag till förordning om restaurering av natur

Sveriges Allmänningsskogars Förbund

Yttrande 2022-10-25

De svenska besparings- och allmänningsskogarna har en lång historia och saknar motstycke i andra länder. Av denna anledning är det ovanligt att människor utan anknytning till denna form av ägande och förvaltning har kunskap om dess historia och verksamhet, vilken är inriktad på mycket långsiktig och naturvårdande förvaltning. Principiellt brukas besparings- och allmänningsskogförvaltning med långa omloppstider, vilket innebär att naturvärden på sikt växer in i de äldre delarna av våra medlemmars skogar. I besparings- och allmänningsskogar finns därför alltid äldre skogsområden representerade och de har i helhet skötts så i mer än 150 år och resultatet påminner om moderna så kallade ekologiska landskap. Våra medlemmars skogar är inte heller bara stora områden som definieras av träd som skall avverkas: I dessa skogar är jakten, fisket, bär- och svamplockningen, tillsammans med de sociala värdena och friluftslivet några av de ovärderliga resurser som förvaltats sedan besparings- och allmänningsskogarnas tillkomst.

Vi är starkt kritiska till den utveckling som pågår där EU-kommissionen rör sig snabbt mot en federal detaljstyrning av svenska skogar och svenskt skogsbruk då detta är en nationell angelägenhet vars markägare och expertis inom produktion, ekonomi och naturvård finns representerad just i Sverige och inte i Bryssel.

Att restaurera representativa livsmiljöer till goda tillstånd är utan tvekan en viktig uppgift vi tar på största allvar, men detta uppdrag måste genomföras genom svenska intressens strävan och förutsättningar med rimliga mål som låter sig nås genom en acceptabel konsensus mellan sakägare. Vi har tidigare erfarenheter av Sveriges egna nationella miljömål och dess svårigheter att uppnås under given tidsrymd. Ett aktuellt exempel på hur Sverige redan idag försöker definiera hur man skall nå miljömål i skogliga ekosystem är den nationella samverkansprocessen som arbetat med "Gröna steg för Levande skogar" där syftet varit att 1) göra miljömålsarbetet mer konkret och ge möjlighet att synliggöra steg i rätt riktning, 2) ge delunderlag för att analysera och utvärdera om miljöarbetet går i rätt riktning och i rätt takt, och 3) ta fram delmål som är och upplevs vara relevanta och väl underbyggda av skogens intressenter samt motivationsskapande för berörda aktörer. Vi arbetar dessutom på nationell nivå med "Nationell strategi för natur och kulturvårdande skötsel av skogar

som förvaltas med naturvårdsmål", vilket i sig är ett rikstäckande arbete för att restaurera och bibehålla naturvärden.

Sverige har en lång historia av skogsbruk, vilken i modern tid förändrats till ett mer miljö- och naturvårdsanpassat brukande med såväl strikta skydd av livsmiljöer (antingen genom bildande av formella skydd eller genom markägares intressen via frivilliga avsättningar) som hänsynstagande i produktionsskogar, inte minst genom "Målbilder för god miljöhänsyn". När vi ser till hur EU:s medlemsstater rapporterar om sina skyddade arealer hamnar Sverige i bottenskiktet på grund av att vi enbart rapporterat strikt skydd medan lejonparten av övriga medlemsstater rapporterar enligt betydligt mindre strikta ramar. Detta medför grava felaktigheter i såväl debatt som politiska beslut. Naturvårdsverket har fått i uppdrag att utreda denna fråga och detta problem måste tas i beaktan vid hanterande av denna remiss.

Låt oss fortsätta denna tradition, men låt svensk skog och skogsbruk vara en nationell angelägenhet. Andra delar av världen har avskogat sina landområden till förmån för civilisation, jordbruk och annan exploatering. Sverige föreslås nu i flera strategier, direktiv och förordningar minska sin produktion av skogsråvara, inklusive restprodukterna för denna i ett flagrant upplägg att binda mer kol inom en unionsbudget så att de medlemsstater som är beroende av fossil "naturgas" och industri kan fortsätta sina utsläpp på vår bekostnad. Sverige har redan kommit långt i en omställning som starkt påminner om ambitionerna hos EU-kommissionens arbeten. Vi skall fortsätta arbeta nationellt för en bättre miljö- och naturvård medan vi brukar våra produktionsskogar vilka utgör fundamentet i en cirkulär bioekonomi, men Bryssel skall inte ges ett mandat som detaljstyr Sveriges privata skogsägare.

Enligt aktuell remiss så föreslås stora arealer jordbruksmark och produktiv skog tas ur produktion. Denna utveckling är helt orimlig och går i fel riktning om man ser till den världspolitiska utveckling som tydligt visar på vikten av självförsörjning av energi, livsmedel och övriga råvaror. Därför är det närmast att betrakta som mycket omdömeslöst att avveckla eller reducera produktiva jord- och skogsbruk. Som exempel kan nämnas att Skogsstyrelsens konsekvensanalys pekar på att mer än 1,5 miljoner hektar skog måste avsättas för att möta kraven och Jordbruksverkets analys visar på behov av 210 000 fler betesdjur för att nå betesmålen (ironiskt nog i en parallell rörelse med ambitionen att minska mängden animalier i européers kosthållning). Jordbruket, som redan idag är mycket begränsat i förhållande till vår stora och alltjämt växande befolkning skulle också behöva krympa ytterligare om jordbruksmarker skall återvätas eller gå i träda av annan anledning.

Det har under flera år bedrivits arbeten med mål att nå heltäckande nationella strategier inom miljö- och naturvård och dessa leder till ett dynamiskt paradigm med flertalet parallella ambitioner som överlappar och försvårar överblicken av tydliga nationella mål, lagar och regler. Om Sverige kapitulerar inför ett starkt federalt detaljstyre så riskerar våra egna nationella mål antingen bli obsoleta, eller svåra att synkronisera med ytterligare en nivå av målsättningar. Frågan är om våra egna mål, vilka är framtagna av olika svenska intressen blir obrukliga vid införande av mer federal inblandning?

En federal styrning av nationella miljömål, jord- och skogsbruk hotar inte bara sätta käppar i hjulen för svenska basnäringar och samhällskritiska funktioner såsom el och energiproduktion. Denna styrning medför även dålig lokalkännedom. Med ett undermåligt historiskt underlag kan till exempel oförståndiga restaureringar av våtmarker leda till kraftigt ökande populationer av exempelvis stickmyggor som i sin tur kan agera vektorer för allvarliga sjukdomar (något som inte bör underskattas i en global värld med intensivt resande).

Att EU-kommissionen skall övervaka svenska skogar och svenskt innebär ett irrationellt steg i fel riktning då Sverige redan har en av världens mest precisa och högupplösta övervakningar av sin skog och skogsbruk. Att låta ett mer rudimentärt system övervaka ett land som har en skoglig myndighet, lantbruksuniversitet med världsledande forskning, använder laserdata, fältbesök och riksskogstaxeringar kommer otvivelaktigt leda till att EU-kommissionen gör misstag som leder till missförstånd om de begagnar sig av mer lågupplösta metoder än vad vi redan gör på nationell nivå.

Att mäta en ökning av produktionsskogar med olikåldrig eller flerskitad struktur som en indikator för naturvärdens tillstånd innebär en stor omställning till någon form av blädnings- eller hyggesfritt skogsbruk. Detta medför per automatik lägre uttag, ändrad (sämre) ekonomi och större risk för skadegörare som ex. granbarkborre, rotröta och stormskador. Det leder även till stora risker för markskador då maskiner, oavsett storlek, måste besöka samma område med tätare intervaller. Föryngringssvårigheter, i synnerhet tallskogar, är ett annat problem som uppstår om dessa metoder används på fel plats. Vi får inte vara naiva inför den risk ett stort åtagande i form av dessa skogsbruksmetoder kan innebära för många skogsägare om de implementeras på bred front. Därför föreslår vi att om Sveriges riksdag arbetar för att införa ett så kallat "hyggesfritt skogsbruk", förlägger detta impulsiva och ogenomtänkta jättestatistikprojekt till svenska folkets gemensamma skogsbruk – Sveaskog.

Att mäta populationers storlekar som en annan indikator är också en mycket vanskelig metodik då de flesta populationer måste variera över tid som ett resultat av naturlig variation som resultat av till exempel predation eller födotillgång.

Konnektivitet i ekosystem och mellan samhällen och populationer är ett mycket komplext spatiotemporalt system. Därför får förslaget om att mäta konnektivitet som en indikator inte tas för lätt på, i synnerhet då så kallade gröna korridorer för en art kan fungera som gröna barriärer för en annan.

Sverige borde anta en mer ledande roll i europeisk skogsstrategi då vår ackumulerade kunskap och långa historia av förvaltning och förädling endast står sig att mäta med våra grannar i Finland. Stora delar av övriga Europa har en lång historia av att avskoga till förmån för jordbruk och industri. Att dessa länders konsekvenshantering av egna historiska synder idag låter sig bli föremål för en sorts kohandel mellan länder kring kolsänkor är inte rimligt. Det är svårt att inte bli provocerad av en EU-kommission som visar på uppenbart svag kunskap och erfarenhet av de nordiska boreala skogarna och det skogsbruk som bedrivs här och det är en uppenbar fara att de föreslås kunna delegera rättsakter.

Vi uppmanar härmed Sveriges regering att:

- Beakta Artikel 5.3 i fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget) och protokoll nummer 2 om tillämpning av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna eftersom dessa principer styr utövandet av EU:s befogenheter och härigenom värna Sveriges möjlighet att fatta egna beslut och vidta egna åtgärder. Förslagsvis görs detta i samarbete med andra medlemsländer som har samma inställning till federalt detaljstyre, såsom man nu gör med Finland, Österrike och Slovenien.
- De restaureringsförslag som Sverige skall ta fram måste vara fullständigt harmoniserade med våra planerade och pågående nationella mål och lagar så att vi inte riskerar dubbla rättesnören för skogsbruket och skogsägarna.

Att påverka denna förordning och dess implementering till Sveriges fördel är en förutsättning för vår framtid då Sveriges främsta resurs vid omställningen till ett fossilfritt samhälle är just skogsråvaror och dessa finner vi i den skog som är belägen i ett av de länder med vida störst befolkningsökning inom EU till år 2100. Sverige behöver ett aktivt skogsbruk på rätt plats, i rätt tid och inte en reducering av våra alltmer värdefulla produktionsskogar.

Nicklas Samils

Sveriges Allmänningsskogars Förbund